

3	Inleiding
5	Over het project CuSeHa
5	De bouwstenen van het project: diverssensitiviteit en diverssensatieve zorg
7	Toegankelijke zorg waar plaats is voor diversiteit
9	De twee pijlers van het project
10	Ons eigen leerproces in diverssensatief denken
12	Thema 1 Het ABC van diverssensatieve zorg
12	Stereotypen, discriminatie, racisme en blinde vlekken ... ook in de zorg!
15	Tips & tricks: hoe ga je om met je eigen blinde vlekken?
17	Thema 2 Othering en overculturaliseren
17	"Uitsluiting en racisme als gevolg van othering"
20	Wij-zij-verhalen in de zorg: de valkuilen van othering en overculturaliseren
21	Tips en tricks: hoe vermijd je othering en overculturaliseren?
22	Thema 3 Handelingsverlegenheid
22	Kiezen om niet te veronderstellen
24	Tips en tricks: hoe ga je om met handelingsverlegenheid?
25	Thema 4 Meertaligheid
25	"Een extra stem voor de cliënt"
27	Meertaligheid is de realiteit en een troef in Brussel
28	Tips en tricks: hoe ga je om met meertaligheid?
30	Thema 5 Partnerschap in de zorg: een balans tussen verwachtingen
30	"Het is fijn als zorgverleners naar onze mening luisteren"
32	Een weegschaal in balans: de ouder als kompas voor zorg op maat
33	Tips en tricks: hoe bouw je een goed partnerschap op?
35	Thema 6 Een handicap (h)erkennen
35	Het vermoeden van een handicap: herkennen, erkennen en op weg helpen
39	Tips en tricks om een handicap te (h)erkennen
40	Thema 7 Toegankelijke zorg voor personen met een handicap en een migratieachtergrond
40	"Een weg zoeken in een complex landschap"
42	In de zoektocht naar ondersteuning is een vastklampende aanpak essentieel
44	Tips & tricks: hoe maak je ondersteuning toegankelijk voor mensen met een migratieachtergrond?
45	Thema 8 Een structurele blik op inclusie in een organisatie
45	Diverssensatief werken in de hele organisatie
47	Tips & tricks: hoe integreer je diversiteit in je organisatie?

Inleiding

Wat als je ondersteuning nodig hebt in je leven, maar de buitenwereld dat niet aan jou ziet? Wat als je zelf niet weet wat er aan de hand is? Dan krijg je niet altijd de hulp en zorg die je nodig hebt.

Doordat in 2015 een stuk van het diagnostisch aanbod in Brussel wegviel, werd het probleem steeds groter. Cliënten met onzichtbare maar erg beperkende problematieken vonden geen antwoord op de vraag: 'Waarom heb ik die moeilijkheden?' Tegelijk viel het de Dienst Ondersteuningsplan (DOP) Vlaams-Brabant & Brussel op dat er geen toegankelijke diagnostiek was voor anderstaligen. In Brussel, maar ook in Vlaams-Brabant, zijn er veel mensen met een migratieachtergrond die het Nederlands onvoldoende onder de knie hebben. Ook zij kunnen een handicap hebben of de nood aan ondersteuning voelen. Het beleid kreeg gelijkaardige signalen van verschillende Brusselse organisaties. Tegelijk onderstreepte het onderzoeksrapport 'Personen met een handicap in Brussel – Situatieanalyse 2020' van Kenniscentrum Welzijn, Wonen, Zorg (WWZ) dat Brusselaars met een handicap drempels ervaren bij de zoektocht naar gepaste zorg en ondersteuning.

In 2020 wilde de overheid werk maken van oplossingen. Het Kenniscentrum WWZ en DOP Vlaams-Brabant & Brussel wilden dat maatschappelijk engagement graag opnemen. Vanaf 2021 ging het project CuSeHa van start, kort voor Cultuursensatieve Zorg voor Personen

met een Handicap en een Migratieachtergrond. Het project kreeg twee grote doelstellingen als reactie op de geformuleerde noden: cultuursensatieve diagnostiek uitbouwen voor Brusselaars en de ondersteuning in Brussel meer cultuursensatief maken. Het maakt deel uit van het Horizontaal Integratie- en Gelijke kansen-beleidsplan 2020-2024. Meer specifiek situeert het zich binnen de doelstelling 'inclusie als uitgangspunt voor personen met een handicap' met duidelijke focus op 'inclusieve en toegankelijke dienstverlening voor mensen van buitenlandse herkomst met een handicap.'

Het Kenniscentrum WWZ legde de focus op een leertraject voor hulpverleners. Dankzij dat traject wisselden ze ervaringen en expertise uit over het bereiken van en omgaan met cliënten met onzichtbare handicaps zoals een verstandelijke beperking, autismespectrumstoornis of een niet-aangeboren hersenletsel. Tegelijk kregen ze handvaten om gesprekken en ondersteuning bij personen met een migratieachtergrond vlatter te laten verlopen.

Dienst Ondersteuningsplan Vlaams-Brabant en Brussel focuste op cultuursensatieve diagnostiek. Met de hulp van velen bouwde het team expertise op om elke cliënt een kwaliteitsvol diagnostisch onderzoek aan te bieden met respect voor de culturele eigenheid.